

LIIKENNE

Tunnistatko uuden liikennemerkin?

Väistämisvelvollisuus muuttunut useissa risteyksissä Vaasassa

Vaasassa on otettu käyttöön uusia liikennemerkkejä ja väistämisjärjestelyjä, jotka voivat yllättää niin autoilijat kuin pyöräilijät. Kaupunki

panostaa erityisesti jalankulun ja pyöräilyn turvallisuu-teen koulureittien ja pääpyöräreittien varrella.

Useissa vilkkaissa risteyksissä, kuten Kuninkaantiellä, Ruutikellari-rintiellä, Väititellä, Viero-lantiella ja Laivakadulla, on nyt asennettu B7-liikennemerkit, jotka kertovat autoilijoille: pyöräilijällä on etua-

muuttunut – autojen on väistettävä suojateitä ylittäviä pyöräilijöitä.

– ”Järjestelyt ovat lisänneet turvallisuutta huomattavasti. Näillä risteyksillä liikkuu paljon lap- sia ja nuoria koulureiteillä, joten selkeä väistämisjärjestely on erityisen tärkeä,” sanoo projek- ti-insinööri Samuli Huusko.

Katuvalaistusta on myös parannettu: nyt valot kirkastuvat, kun jalankulkijia tai pyöräilijä lä- hestyy suojatietä, mikä lisää näkyvyyttä hämärässä. Vastaavia järjestelyjä on ollut käytössä Järvikadulla jo vuode- ta 2022.

Vaasan kaupunki muistuttaa, että tarkkaavaisuus liikenteessä on ed-elleen ensiarvoisen tärkeää. Uudet liikennemerkit selkeyttävät sääntöjä, mutta oikea reaktio risteyksessä on silti kuljettajan vastuulla.

Vielä tänä syksynä kannattaa py- sähtyä hetkeksi ja tarkistaa, tunnis- tatko uuden B7-merkin – sillä se voi pelastaa hengen ja tehdä Vaasan pyöräreiteistä turvallisempia kaikille.

KUVA: Pyöräilijän etuajo-oikeu- desta kertova liikennemerkki. Kuva: Veera Røyttä / Vaasan kaupunki

jo-oikeus. Uudet järjestelyt korosta- vat, että väistämisvelvollisuus on

Viikon kuva:

Vuosi sitten Lumi ja Pyry muuttivat Kiinaan, jossa heillä menee toivottavasti hyvin! Ja nyt koko eläintarha on mennyt konkurssiin.

VAASAN YLIOPISTO

Talousosaaminen on elintärkeä nykypäivänä

Vaasan yliopisto on nimennyt taloustieteilijä Olli-Pekka Ruuskanen uusimpaan professorin tehtävänsä – ja hänen saapumisensa yliopis- toon tuo mukanaan kovan viestin: taluso- saaminen ei ole enää valitettava sivuseikka – se on yhteiskunnallisen resilienssin perusta.

Ruuskanen aloitti Vaasan yliopiston taloustieteen pro- fessorina syyskuussa, ja hänen tehtävänsä painottuu ajan- kohtaisiin haasteisiin kuten digitaalisen talousympäristön riskien hallintaan, talousluku- taidon kehittämiseen sekä vihreään siirtymään ensisijaise- na talouskysymyksenä. University of Vaasa

– ”Kun digitaaliset palvelut yleistyvät ja yhteiskunnallisia turvaverkkoja supistetaan, on entistä tärkeämpää, että ihmi- set ymmärtävät taloudellisia riskejä ja osaavat suojautua niiltä,” Ruuskanen painottaa. University of Vaasa

Talousosaaminen koskee meitä kaikkia: perhettä, yritystä ja yhteiskuntaa. Taloudelliset kriisit, velkaantuminen ja digitalisaation myötä syntyvät uudet uhkat osoittavat, että rahataidot eivät ole pelkkä etu – ne ovat välttämättömyys. Ruuskanen nostaa erityisesti esiin ne ryhmät, jotka ovat di- gitaalitilauudessa haavoittuvassa asemassa. University of Vaasa

Yliopiston strategiseen

WAASAN PÄIVÄLEHTI
Nro 44, Sunnuntai, 2 marras- kuuta, 2025
ISSN 2954-243X
Vaasan Tiedekarnevaali
Revontuli Jupiterilla
Vaasa hiilineutraaliksi
Vaasa Littfest
Inha Raippaluodossa 1895
Joakim Strand

YLIOPISTO

Vaasan Yliopisto: Kilpailijasta voi tulla kumppani

Kansainvälisillä markki- noilla kilpailijat eivät aina ole vihollisia. Shuwei Jiangin väitöskirja Vaasan yliopistos- sa paljastaa, että kilpailu ja yhteistyö voivat kulkea käsi kädessä – ja par-haimmillaan muuttaa kilpailijan arvok-

kaaksi kumppaniksi.

Tutkimus keskittyy eurooppalais- ten ja kiinalaisten yritysten strate- gisiin suhteisiin, joissa mo-lemmat osapuolet pyrkivät hyötymään toistensa resursseista, osaamisesta ja verkostoista. Jian-gin mukaan cooptition – kilpailevien yritysten

yhteistyö – voi tarjota eurooppalaisil- le pääsyn kiinalaisille markkinoille ja jakelukanaviin, samalla kun kiinalai- set yritykset hyötyvät tekno-logiasta ja globaalista kokemuksesta.

Mutta luottamus on herkkä asia. Yritysten on tasapainoteltava avoi- muuden ja oman kilpai-luedun suo- jelun välillä. Jiang esittelee ratkaisuja, kuten ristiinomisjärjestelyt, jotka vä- hentävät opportunistista käytt- äytymistä ja kannustavat pitkäjänteis- seen sitoutumiseen.

– ”Avain menestykseen on nähdä cooptition pitkäaikaisena strategis- na valintana, ei tilapäi-senä liittouma- na. Kun tasapaino luottamuksen ja

suojelun välillä löytyy, molemmat osapuolet vahvistuvat epävarmassa maailmassa,” Jiang korostaa.

Väitöskirja osoittaa, että vaikka yhteistyö kilpailijan kanssa on mo- nimutkaisia ja toisinaan jännitteistä, sen hyödyt voivat ylittää riskit: uudet innovaatiot, resurssit ja liiketoimin- tamah-dollisuudet avautuvat vain yhteistyön kautta.

Tässä tutkimuksessa kiteytyy kan- sainvälisen liiketoiminnan uusi para- digma: joskus kilpailija voi olla juuri se kumppani, joka vie yrityksen seu- raavalle tasolle.

Kuva: Vaasan yliopisto. Kuva va- paasti käytettävissä.

EU

Ministeri Strand haastoi Unka- rin: ”Oikeusvaltioperiaatteesta ei saa tulla tyhjää sanaa EU:ssa”

Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand edusti Suomea EU:n yleisneuvoston kokouksessa tiistäi- na Luxemburgissa. Asialistalla olivat unionin tuleva pitkän aikavälin budjetti, oikeusvaltioperiaate Unkarissa – ja Suo- men vaatimus EU:n keskeisten arvojen tarmokkaalle puo- lustamiselle.

Strand korosti Suomen selkeää linjaa: EU:n rahat eivät saa koskaan mennä valtioille, jotka rikkovat oikeusvaltioperiaatetta. Hän varoitti, että vuosien 2028–2034 talousarvio ei saa kasvaa tavalla, joka lisää sekä nettomaksaja- na että ulkorajavaltiona toimivan Suomen taakkaa. Samalla hän korosti, että maatalouden, kilpailukyvyn ja puolustuksen rahoitus on turvattava.

”Meidän on löydettävä tasapaino. Suomen ei pidä maksaa kohtuutonta summaa, mutta EU:n on silti kyettävä puolustamaan rajojaan ja maata- louttaan”, Strand sanoi kokouksen jälkeen.

Mutta Unkarin kysymys herätti voimakkaimpia tunteita. Yhdeksännes- sä 7 artiklan mukaisessa kuulemisessa Strand esitti Unkarin hallitukselle teräviä kysymyksiä kansalaisyhteiskunnan asemasta ja uusista laeista, jotka rajoittavat hlbtiq+-ihmistien oikeuksia.

”On huolestuttavaa, että kuuden vuoden jälkeen emme vieläkään näe todellisia parannuksia. Meidän on osoitettava poliittista tahtoa puolus- ta oikeusvaltioperiaatetta – muuten menetämme EU:n uskottavuuden”, Strand sanoi painokkaasti.

Suomi sai vahvaa tukea Viroalta, Latvialta ja Liettualta, jotka yhdessä vaativat EU:n arvojen suojelua yhtä tiukasti kuin sen rajoja.

Unkaria koskevan keskustelun lisäksi Strand osallistui myös työluonaal- le, jossa käsiteltiin komission tulevaa ”European Shield of Democracy” -aloitetta, jonka tavoitteena on torjua disinformaatiota ja vahvistaa unio- nin kykyä sietää ulkoista manipulointia.

Luxemburgin kokous osoitti selvästi, että Suomi haluaa EU:n, joka suo- jelee sekä kansalaisiaan – että periaatteitaan.

Lähde: RKP

TÄNÄÄN

PÄÄKIRJOITUS

Hiilidioksiditasot nousevat ennätysmäärään. Piste, josta ei ole paluuta?

Maailman ilmatieteen järjestön (WMO) äsken julkaisemassa dramaattisessa uudessa raportissa ilmakehän hiilidioksidi (CO2) nousi historiallisen paljon vuonna 2024 ja saavutti 423,9 ppm, mikä on uusi kaikkien aikojen ennätys. Tämä aalto on lukinnut pitkäaikaisen lämpenemisen ja soittaa hälytyskelloja koko globaalissa ilmastoyhteisössä.

Samalla kun maailma seuraa epätavallisia maastopaloja ja äärimmäisiä sääolosuhteita, niiden takana piilevä moottori on kasvihuonekaasujen hillitön nousu. WMO:n analyysi osoittaa syyllisiksi sekä ihmisen toiminnan että kutistuvat luonnolliset ”nielut”: auringon aiheuttamat hiilidioksidipäästöt yhdistettynä valtavien maastopaloihin ja valtameren ja metsien horjuvaan kykyyn absorboida sitä.

Ratkaisevaa on, että tutkijat havaitsivat, että vuotuinen kasvuvauhti hyppäsi 1960-luvun keskimäärin 0,8 ppm:stä 2,4 ppm:ään vuosina 2011-2020, mikä huipentui hämmästyttävään 3,5 ppm:n kasvuun vuosina 2023-2024 – suurin koskaan kirjattu.

”CO₂:n ja muiden kasvihuonekaasujen vangitsema lämpö turboaa ilmastoamme ja johtaa äärimmäisempiin sääolosuhteisiin”, WMO:n apulaispääsihteerin Ko Barrettin varoitukset eivät vähättele. ”Päästöjen vähentäminen on välttämätöntä paitsi ilmastollemme, myös taloudelliselle turvallisuudellemme ja yhteisön hyvinvoinnille.”

Hiilidioksidin lisäksi tilanne syvenee: myös metaani ja typpioksiduuli ovat nousseet historialliselle tasolle, mikä ruokkii lämmittyskoneistoa entisestään.

Ehkä hyttävintä kaikista: noin puolet kaikesta hiilidioksidipäästöstä jää ilmakehään, ja loput vaativat absorptiota maapallojärjestelmissä, jotka nyt heikkenevät lämpötilan noustessa. Tämä tarkoittaa, että nykyisten päästöjen ilmastovaikutukset kaikkuvat vuosisatojen ajan.

WMO kehottaa hallituksia ja teollisuutta tehostamaan seurantaa ja päästöjen seurantaa ja kutsuu tätä kriittiseksi hetkeksi taistelussa ilmaston vakauden puolesta. Jos vuoden 2024 ennätyshiilidioksiditasoihin ei puuttuta, ne voivat merkitä pistettä, josta ei ole paluuta, point of no return.

Photo Supplement

Waasan Päivälehti

Photo Supplement

Wasa Dagblad Wasa Daily

Pörtöm kyrka
Pirttikylän kirkko
The Church in Portom

Photo Supplement - bpress.ovb

BYROKRATIA

Uusi jättivirasto muuttaa elämäämme 1.1.26 lähtien

Suomen julkisen hallinnon kenttä kokee vuoden 2026 alussa yhden historian merkittävimmistä muutoksista: 1.1.2026 käynnistyy Lupa- ja valvontavirasto, uusi valtakunnallinen virasto, joka yhdistää niin Valvira, useiden aluehallintovirastojen kuin osan ELY-keskusien tehtävistä.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että nykyiset virastot Valvira, eri AVI-toimistot ja ELY-keskusten ympäristö- sekä luonnonvaratehtävät lakkaavat vuoden lopussa – ja uusi jättivirasto astuu niiden tilalle. Viraston päätoimipaikka tulee Tampereelle, ja sen toimipisteverkosto kattaa 18 paikkakuntaa ympäri Suomea – jokaisessa maakunnassa.

Uudistus lataa odotuksia – mutta herättää myös kysymyksiä. Viraston toimiala on poikkeuksellisen laaja: sosiaali- ja terveysala, varhaiskasvatus, koulutus, kulttuuri, ympäristö, työsuojelu, pelastustoimi, varautuminen, elinkeinovalvonta ja oikeusturva – kaikki näistä yhdistyy yhteen hallinnolliseen yksikköön.

Asiakaskokemuksen, lupakäsittelyn ja valvonnan lupakerroin kohoo, kun sääntöjen toimeenpano yhtenäistyy laajasti Suomen alueella.

Toisaalta muutos tarkoittaa suurta pallon heittoa: noin 2000 asiantuntijaa siirtyy nykyvirastoista uuteen virastoon.

Hallinnon näkökulmasta kyseessä on yksi mittavimmista uudistuksista valtion aluehallinnossa – uudistuksen taustalla on tavoite yhdenmukaistaa lupa- ja valvontakäytännöt, parantaa tehokkuutta ja turvata kansalaisten oikeudet entistä paremmin.

Arjen näkökulmasta tämä tarkoittaa: jos haet lupaa liiketoiminnalle, ympäristöluvan vesialueelle tai varhaiskasvatuspaikkaa, kohta vastaat kerralla yhdelle virastolle – ei useille eri instansseille. Toisaalta kansalaiselle ja yrittäjälle uudistus voi tuoda siirtymäkauden haasteita – kun vanhat organisaatiot katoavat ja tilalle tulee uusi entiteetti.

Vuosi 2026 avautuu siis uuden aikakauden kynnyksellä. Lupa- ja valvontavirasto ottaa vastuun – ja suomalainen hallinto astuu askelen kohti yhtenäisempää, mutta myös syvällisesti uudistunutta valvonnan ja lupien maailmaa.

TIEDEKARNEVAALI

Vaasan tiedekarnevaalit 7.–8. marraskuuta 2025

Tiede tulee paraatipaikalle Vaasassa, kun kaupungin keskustassa järjestetään Vaasan tiede-karnevaalit 7.–8. marraskuuta 2025. Tapahtuma tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden tutustua tieteen ja tutkimuksen maailmaan helposti ja lähietäisyydeltä – ja kaiken huipuksi se on avoin kaikille kiinnostuneille.

Karnevaalien ohjelma on monipuolinen ja kaksipäiväinen: tarjolla on luentoja, paneelikeskusteluja ja haastatteluita kolmella keskeisellä paikkakunnalla – Kauppakeskus Rewellissä, Vaasan pääkirjaston Draama-salissa sekä kaupungintalon Peilisalissa. Aikataulu ilmoittaa perjan-taina 7. marraskuuta ohjelman alkavan klo 13 ja lauantaista 8. marraskuuta päättyvän klo 15.30. Tämän vuoden tiedekarnevaalit painottavat ajankohtaisia teemoja: ohjelmassa käsitellään muun muassa tekoälyä ja robotteja, sähköverkkojen nykytilaa ja tulevaisuutta, taloudellista sijoittamista, Venäjän hybridisotia ja

drooni-iskujen vaikutuksia, sekä pohjalaisten kaupunkien historiaa. Lisäksi kulttuurinen vivahde näkyy ohjelmassa, kun esimerkiksi Svenska litte-raturställskapet järjestää osioita kansanlauluista ja -musiikista. Tapahtuma järjestetään yhteistyössä useiden korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa, kuten Vaasan yliopisto, Vaasan ammattikorkeakoulu (VAMK), Åbo Akademi, Hanken ja Svenska litteratursällskapet i Finland. – Tiede ja tutkimus kuuluvat kaikille, ja Vaasan tiedekarnevaalit tarjoavat erinomaisen mahdollisuuden kurkistaa yliopistojen ja korkeakoulujen maailmaan, kertoo tapahtuman tuottaja Christer Kuvaja. Tapahtuma on toteutettu suomeksi, ruotsiksi ja osin myös englanniksi, ja osa ohjelmasta tulee suoratoistona verkossa. Oltipa opiskelija, yrityksen edustaja tai vain tiedeintoilija, nämä päivät tarjoavat ajattelemisen aihetta, uusia näkökulmia ja kohtaamisia. Merkkää kalenteriisi – Vaasa muuttuu marraskuussa tutkimuksen näyttämöksi. Tästä saa lisätietoja: <https://tiedekarnevaalit.fi>

VAASA

Haluamme olla hiilineutraaleja Vaasassa

Vaasa on käynnistänyt Nordic Energy Capital -hankkeen, jonka tavoitteena on tehdä kaupungista hiilineutraalien energiaratkaisujen edelläkävijä.

Vaasa on ottanut askeleen tulevaisuuteen – keskittyen täysipainoisesti ilmastoon ja energiaan. Kaupunki on asettanut jyrkän tavoitteen: olla hiilineutraali 2020-luvun loppuun mennessä ja näyttää esimerkkiä koko Suomesta. Vaasa+2Vaasa+2 Kyse ei ole vain sanoista. Vaasa on vähentänyt kasvihuonekaasupäästöjään jo peräti 54 prosenttia vuodesta 1990. Ja kun kaupunki taistelee Suomen energiatehokkaimman ja vihreimmän kaupungin tittelistä, se tekee sen täydellä voimalla – yhdessä asukkaiden, yritysten ja tutkimusyhteisön kanssa. – Ilmastotyö on osa jokapäiväistä elämäämme. Muutamme maailmaa, ja se tekee meidät onnelliseksi”, sanoo kaupunginjohtaja Tomas Häyry. Vaasa Strategia on selkeä: Liikenne ja kaukolämpö ovat suurimmat päästöjen aiheuttajat – ja tässä asetaan painopisteet. Pyöreiden laajentaminen, jalankulun ja pyörä-

äteiden talvihoidon parantaminen sekä investoinnit uusiutuvaan lämpöön ovat muun muassa työkaluja. Vaasa+1 Kyse ei kuitenkaan ole vain teknisistä ratkaisuista – myös asenteiden on muututtava. Vaasa haluaa osallistaa jokaisen asukkaan ilmastomuutoksen torjuntaan: energia- ja kestävyyskasvatuksesta konkreettiseen valintaan pyörällä auton sijaan. Vaasa Haaste on valtava – ilmastoneutraaleja kaupunkia on vielä vähän ja tie on kivinen. Vaasa kuitenkin korostaa, että tahtoa on ja alueen energiaklusterista saatujen kokemusten ansiosta he eivät vain ajattele isosti, vaan myös toimivat. Tämän tavoitteen saavuttami-

seksi Vaskiluotoon rakennetaan digitaalinen kaksonen eli tarkka virtuaalimalli, jonka avulla voidaan testata ja optimoida sähkö- ja lämmitysjärjestelmien vuorovaikutusta. Samanaikaisesti kehitetään satelliitidataan ja mittauksiin perustuvaa energiatehokkuusmallia. ”Kehitämme myös kansalaisten osallisuutta edistäviä työkaluja, kuten interaktiivista energiaportaalila, ja syvennämme ainutlaatuista energiakasvatuspolkua Vaasassa”, Aho sanoo.

Eurooppalaiset kaupungit seuraavat Vaasan ratkaisuja Nordic Energy Capital -hankkeen ratkaisuja testataan ja sovelletaan

VAASA LITTFEST

Vaasa LittFest 13.–15. marraskuuta 2025 – kirjallisuuden juhla saapuu kaupunkiin

Vaasan oma kirjallisuustapahtuma LittFest palaa keskipisteeksi 13.–15. marraskuuta, tuoden kolme päivää täynnä kirjailijahaastatteluja, paneeleja, työpajoja ja iltaohjelmaa. Tänä vuonna teemana on Raja(t) – raja ihmisen, yhteiskunnan ja taiteen välillä.

Painetun käsiohjelman voi nyt noutaa Vaasan kirjastoista ja kulttuuripalveluista – sieltä voi jo etsiä omat kohokohdat ja suunnitella festivaaliohjelmansa etukäteen. Festivaalivieraiden joukossa nähdään niin kotimaisia kuin kansainvälisiä nimiä: Pajtim Starovci,

tarinankertoja Mikael Niemi, filosofi Frank Martela, Heli Laaksonen runoineen, ja monipuolinen esiintyjä Laura Malmivaara vibrafonistin Arttu Takalon kanssa. Torstai 13. marraskuuta käynnistyy avajaisesityksellä Pääkirjaston Draama-salissa klo 15, kun kirjailija Mikko Kamula ja kriitikko Aleksis Salusjärvi avaavat festivaalin myytilisillä pohjoismaisilla teemoilla. Perjantai-ilta huipentuu Vaasan kaupungintalolla, kun Malmivaara ja Takalo esittävät otteita teoksesta Iltahti sävellyksineen – musiikin ja tekstin sulautuessa. Lauantaina festivaali päätää Rajatila-iltamat Draama-salissa klo 18–20. Keskusteluissa tör-

määvät kirjallisuuden, uskontotieteen ja mystiikan rajat, mukana muun muassa Annika Perkiö, Tuomas Äystö, Jenna Kostet, Riina Peltonen ja nykynoita Kuparikettu. Tunnelmasta vastaa Maanvaivat-kuoro ja Perkiön mystiset nukkevalokuvat. Juontajina toimivat paikalliset kulttuurivaikuttajat Tiina ja Marko Hautala. LittFest toivottaa kirjallisuuden ystävät tervetulleiksi kokeamaan rajojen ylityksiä, uusia kohtaamisia ja syvällisiä keskusteluja. Tänä syksynä Vaasa muuttuu sanojen näyttämöksi. Koko ohjelma löytyy täällä: vaasa.fi/littfest.

TERVEYS

Lääkärilehti: Elät vuosia pitempään, jos kolesterololi on matala

Uusi suomalainen tutkimus paljastaa, että jo keski-ikässä mitattu matala kolesterolili voi olla pitkäikäisyyden salaisuus. Lääkärilehdessä julkaistun laajan seurantatutkimuksen mukaan ne, joiden kolesteroliarvo oli alle 5 mmol/l, elivät keskimäärin vuosia pidempään kuin ne, joilla arvot olivat korkeammat.

Tutkimuksessa seurattiin yli 3 200 miestä, jotka olivat syntyneet vuosina 1919–1934 ja joiden kolesteroliarvot mitattiin ensimmäisen kerran jo 1960-luvulla. Seuranta kesti yli puoli vuosi-sataa – aina vuoteen 2025 saakka. Tulokset olivat pysäyttäviä. Matalimman kolesteroliryhmän miehet elivät keskimäärin yli kolme

ASTRONOMIA

Revontuli Jupiterilla

Jos Lapin revontulet ovat mielestäsi henkeäsalpavia, varaudu siihen, että Jupiter isännöi revontulia, jotka ovat satoja kertoja voimakkaampia kuin mikään muu maan päällä.

Samalla kun voimme ihailla napapiirin hohtavia vihreitä, punaisia ja violetteja sävyjä, Jupiterin napataivas loimuaa ultraviolettia ja infrapunaaväreissä, jotka ovat näkymättömiä paljaalla silmällä, mutta jotka Hubble, Webb ja Juno-avaruusalus vangitsevat elävästi. Kuten Maan, Jupiterin revontulet syntyvät, kun korkeaanenergiaiset varautuneet hiukkaset törmäävät atomeihin sen yläilmakehässä lähellä napoja. Mutta tässä spek-

taakkelia tehostaa kaasujättiläisen valtava magneettikenttä ja dramaattinen hiukkaslähtöjen heitto. Aurinkotuuli vaikuttaa, aivan kuten Maassa, mutta Jupiterin vulkaaninen kuu Io antaa sille hämmästyttävän käänteisen: se sylkee avaruuteen tonneittain materiaa, jonka planeetan magneettikenttä vangitsee ja ohjaa sen napoihin. Tuloksena on jatkuva, kaoottinen ja häikäisevä energinen valoshow, joka varjostaa maapallon ajoittaisia revontulia. Jupiterin revontulet eivät ole vain satoja kertoja kirkkaampia ja energi-semppiä, vaan ne myös muodostavat keskeytyneitä napajäätiköitä kotona näkemiemme rengas-maisten kuvioiden sijaan. Toisin kuin revontulemme, joita aurinkomyrskytyt sytyttävät, Jupiterin valontanssi on sinnikas ja säälimätön, jatkuva kosminen saavutus jättämaisten myrskyjen

ja pyörteisten pilvien maailmassa. Viimeisimmät havainnot paljastavat yhä enemmän yksityiskoh-tia. James Webb -avaruusteleskooppi otti ennennäkemättömiä infrapuna-kuvia vuonna 2023 ja paljasti revontuli-lien dynaamisen rakenteen suurella ajallisella resoluutiolla. NASA:n Juno-tehtävä on pyyhkäissyt lähelle napoja ja paljastanut Jupiterin magnetosfäärin uusia ominaisuuksia ja hiukkas-ten törmäyksen ilmakehään. Hubblen ultraviolettikuvat antavat täydellisen kuvan sekä pohjoisesta että eteläisestä re-

myös muissa Euroopan kaupungissa osana EU:n oppimisverkostoa. Uumaja (Ruotsi), Alcalá de Guadaira (Espanja) ja Fyli (Kreikka) edustavat erityyppisiä kaupunkialueita: ilmastoneutraalia kaupun- kia pohjoisessa, teollisuuskeskittymää etelässä ja esikaupunkia Väli- meren rannalla. Kun muut kaupungit vielä laskevat päästötavoitteita – Vaasa on valmis näyttämään suuntaa. Tässä taistelussa jokainen pyöräreitti, jokainen uusiutuva kilowattitunti ja jokainen tietoinen valinta on askelen lähempänä tavoitetta: ilmastoneutraalia tulevaisuutta, josta tulee jokapäiväistä elämäämme. KUVA: Vaasan kaupunki / Christoffer Björklund

LIIKENNE

Nyt hidastetaan vauhtia

Talvi- ja pimeän ajan nopeusrajoitukset ovat jälleen voimassa Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maanteilla

Vaasan moottoritillä 120 kilometrin tuntinopeudet lasketaan sadan kilometrin tuntiin noin yhdeksän kilometrin matkalla. Sen sijaan moottoritien 100 km/h -rajoituksia ei alenneta talvikaudeksi.

TEATTERI

Tarpeettomia ihmisiä

Kun valo himmenee ja verho nousee, huomaat olevasi osa näytelmää, ei pelkkänä katsojana. Tarpeettomia ihmisiä ei ole vain tarina – se on isku, joka tuntuu ihossa ja sielussa. Ammattitaidolla näyttämölliset kohtalot paljastavat, kuinka helposti yhteiskunnan reunalle jäävä ihminen muuttuu näkymättömäksi – ja kuinka rakkautta ja arvokkuutta himoitseva henki taistelee pimentyneessä arjessa. Tätä iltaa varten Vaasan Kaupunginteatteri on loihittanut lavalle väkeviä roolisuorituksia, jotka eivät anna katsojalle helpotusta. Tämä näytelmä nostaa pintaan sen, mitä emme aina näe: yksilöiden hukatun toivon, vihan kasvun, hiljaisen ulkopuolisuuden. Jos haluat kokea teatterin voiman, joka ravistelee ja jättää jäljen, tämä on sinun iltaisi. Älä jää ulkopuolelle – mene katsomaan.

TEKOÄLY

Paras ilmainen tekoäly taiteen luomiseen

Viime vuosina tekoäly on muuttanut dramaattisesti tapaamme luoda ja kokea taidetta.

Niille, jotka haluavat luoda maailmankuuluja maalauksia tai tuottaa omia mestariteoksiaan, verkossa on saatavilla valikoima ilmaisia tekoälytyökaluja, joista jokaisella on omat vahvuutensa ja ainutlaatuiset ominaisuutensa. Jos etsit parasta ilmaista ohjelmaa upean taiteen luomiseen, älä etsi kauempaa kuin Craiyon (aiemmin tunnettu nimellä DALL-E Mini).

Craiyon on täysin ilmainen, verkkopohjainen tekoälytaidegeneraattori, joka erottuu helppokäyttöisyydestään ja vaikuttavista tuloksistaan. Tämä työkalu käyttää tehokkaita koneoppimisalgoritmeja muuttaakseen tekstikehotteet alkuperäisiksi kuviksi, usein luovalla käänteellä, joka tekee jokaisesta kapaleesta ainutlaatuisen. Sinun tarvitsee vain vierailla Craiyonin verkkosivustolla, kirjoittaa lause, kuten ”Mona Lisa Van Goghin tyyliin” tai ”Tähtikirkas yö kohtaa futurismin”, ja antaa tekoälyn ryhtyä töihin. Saat hetkessä ruudukon tekoälyn luomia taideteoksia, jotka ovat saaneet inspiraationsa kehoituksestasi. Sinun

ei tarvitse rekisteröityä tai maksaa, joten se on kaikkien saatavilla aloittelijoista kokeneisiin digitaalisin taiteilijoihin.

Toinen vahva kilpailija on Stable Diffusion Web Demo, avoimen lähdekoodin tekoälymalli, joka on saatavilla useiden ilmaisten verkkopalvelujen kautta. Vaikka Stable Diffusion voi olla hieman teknisempi, monet verkkosivustot tarjoavat käyttäjäystävällisiä käyttöliittymiä, joiden avulla voit kokeilla erilaisia tyyliä, mukaan lukien legendaaristen taidemaalareiden, kuten Picasson, Monetin tai Munchin, tyyliä. Tämä joustavuus yhdistettynä mahdollisuuteen ladata ja käyttää mallia paikallisesti tekee Stable Diffusionista luovien yhteisöjen suosikin.

Valitsitpa sitten Craiyonin sen yksinkertaisuuden vuoksi tai Stable Diffusionin sen monipuolisuuden vuoksi, näiden ilmaisten tekoälytaidegeneraattoreiden avulla kuka tahansa voi luoda digitaalisia versioita maailmankuuluista maalauksista – tai jopa kuvitella uusia klassikoita. Vain mielikuvitus on rajana! Ja tietysti niitä on paljon enemmän, kymmeniä. Parhaana pidetään Midjourneya, mutta tämä ei ole ilmainen, ei kuitenkaan kallis.

KUVA: Van Gogh -tyylinen muotokuva, jonka on tehnyt Lexica.art

HISTORIAALLISET KUVAT

Into Konrad Inho Raippaluodossa vuonna 1895

Paksuun takkiin kääriytynyt Inho ki-etoutui purevaa suomalaistuulta vasten ja siristeli suurkuvakameransa etsimen läpi.

Messinki loisti ja heijasti Helsingin tuomiokirkon luurankosiluettia kolmitta talvitaivasta vasten. Hän ei ollut mikä tahansa valokuvaaja; Inha, jolla oli tulinen parta ja rajaton uteliaisuus, oli kronikoitsija, joka vangitsi muutoksen partaalla olevan kansakunnan sielun.

Vuonna 1895 hän kuvasi hylkeiden ampumista Raippaluodossa. Nämä kuvat julkaistiin kirjassa ”SUOMI KUVISSA”.

UKRAINE PRESIDENT

We Are Working to Ensure Good News for Ukraine – And It Will Come – Address by the President

Dear Ukrainians! Our Foreign Intelligence fulfilled the task of locating specific, precise addresses of Ukrainian children abducted by Russia. We are providing our partners with lists – lists of children who must be returned.

This is a sensitive issue, with a great deal of quiet diplomatic work underway. And to foil any Russian attempt to claim they supposedly know nothing about these children, we are ensuring that addresses are included as well. The first such list –containing over 300 surnames, first names, and addresses of the abducted children – will be on the desks of all the leaders assisting

us in this effort.

There were many military reports today – detailed updates from the front. Of course, Pokrovsk is our priority. We continue to destroy the occupier, and that is what matters most – to stop Russian strikes wherever and whenever possible. The Russians want to turn our entire country into what they are doing to Pokrovsk, what they are doing to Kupiansk, and other towns and communities. They must be halted where they have reached – and destroyed there. I thank each of our units, every soldier, sergeant, and officer who defends our positions and defends our state.

One more thing.

Today I held several meetings on our foreign policy activity for the week ahead – covering weapons for Ukraine, financial support, and our shared political outcomes in relations between Ukraine and the European Union. We are working to ensure good news for Ukraine – and it will come. I am confident. We thank everyone who is helping us! I thank everyone who is fighting for our state, for Ukraine, as they would for themselves.

COPYRIGHT: The Presidential Office of Ukraine. All materials featured on this site are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. The use of any materials posted on the website is permitted provided you link to www.president.gov.ua regardless of full or partial use of materials.

VIIKON TAIDE-ELÄMYS

Gunnar Berndtson

24.10.1854, Helsingfors

9.4.1895, Helsingfors

Rast under marknadsresan Levähdys markkinamatkalla A Rest on the Way to the Fair 1886

KOVINA AIKONA

Kertomus Suomen viimeisten nälkävuosien ajoilta

Kirj. KARL A. TAVASTSTJERNA

Suomentanut Juhani Aho

Osa 5

Ei tahtonut tulla loppua käättelemisestä ja tervehtimisestä, kun talonväki ja vieraat tapasivat toisensa puolivälissä matkaa, auringon heleästi paistaessa. Kapteeni Thoreld oli mainiolla tuulella ja lasketteli kohteliaisuuksia, viikset korkealle kiverrettyinä, ja koettaen neiti Louisen tähden olla liiaksi huohottamatta, vaikka lämmin ahdisti häntä niin, että hiki valui virtanaan otsalta ja poskilta. Hän pyyhki sitä pois, kiitteli viimeisestä, valitteli, etteivät von Blumelaiset olleet hänen käyntiinsä vastanneet ja antautui neiti Louisen toveriksi loppumatkaa kuljettaessa. Vartuomari von Blume hymyili hyväntahtoisesti sivellen suuria vaaleita viiksiiään ja jatkoi sitten totista huolestunutta keskusteluaan maanviljelyksestä vävyjen kanssa, joilla oli isot edut valvottavana Kotkaisten kartanossa. Rouva von Blume esiintyi emäntänä ja tuon puhelevan, nauravan kulkueen takana kulki onneton ylioppilaskokelas ja syytteli onnellisemmalle serkulleen hänelle ylioppilastutkinnoissa tapahtuneita vääryyksiä.

Venäläinen eversti kantoi käsivarrellaan tulipunaisella veralla

vuoritettua sinelliään ja kuunteli ääneti herrain keskustelua maanviljelyksasioista; — hän tulisi avaamaan sanasäkkinsä vasta sitten, kun vanha sotaneuvos vetoaisi hänen hyvän tahtoiseen venäläiseen leikkilisyiteensä.

Juhannusaurinko valoi mahtavaa lämmintään tuohon kirjavaan ryhmään, joka vaelasi valkeaa maantietä pitkin tummien honkain välissä ja koetti kaikin voimin korvata entiset laiminlyödyt tekonsa.

Porstuansa rappusilla otti sotavanhus tulijoita vastaan vanhoilla sukkeluuksilla ja patriarkaalisella arvokkuudella, vaikka vartalo jo olikin vuosien ja vaivojen murtama. Hän taputteli ystävällisesti venäläistä everstiä selkään; samalla kun veitikkamaisuus pilkisti hänen kurttuisten kulmiensa alta hän sanoi joltain puoleksi pistävää, puoleksi leikkilistä komealle kapteenille ja meni sitten selkää kumarassa mutta tanakoin askelin kaikkien muiden edellä sisään.

Illemmalla oli talon miehillä paljon puuhaa männikkömäellä vähän matkaa puutarhasta. Vanhoista tervatynnöreistä, havurydöstä, aidaksista ja pihkaisista pikkupuista tehtiin suuri kokko. Innokkaimpia olivat nuo muutamaan tusinaan nousevat perhe-

eseen kuuluvat pikkupojat. Pihkautunein käsin, tervautunein vaattein ja nokisin housuin kantoi tämä kastettu ja kristillisesti kasvatettu nuorisoverrattomalla innolla polttoaineita tuohon jättiläissoihittuun, joka suuren pakanallisen auringonjumalan kunniaksi olisi sytytettävä vuoden lyhimpänä yönä sillä tavalla ylläpitämään valoa sammuttamattomana koko yön. Kun soihtu on loppuun palanut muutama tunti puoliyön jälkeen, ottaa aamuaurinko taas suorittaakseen temppelipalvelustaan kesätaivaan valoisin kupolin alla, nostaa soitunsa itäiseltä taivaanrannalta ja palkitsee lämmöllään ihmisen uskon valoon ja vapauteen.

Kun iltatitit oli juotu vanhan sotaneuvoksen huoneessa, kun ukko oli kaksi kertaa ääneensä lausunut Runebergin ”Kulnevin”, että vanha eversti paremmin ymmärtäisi sen sovinnollisen tarkoituksen, kun tämä oli kynneliin asti heltnyt hyvän tahtoisuudesta vanhoja vihollisiaan kohtaan, vaikei ollut juuri käsittänytkään vaikeasti ymmärrettävää ruotsinkielistä runoa, niin kurkisti neiti Anna Charlotta ovesta sisään ja ilmoitti, että illallinen oli valmis. Sotaneuvos pisti silloin toisen kätensä everstin ja toisen vanhemman poikansa professorin kainaloon, jonka jälkeen he Porinmarssia hyräillen marssivat ruokasaliin ja asettuivat sotaiseen rintamaan viinapöydän eteen.

Sotavanhus kastoi vähän huuliaan, eversti keikautti lasinsa siekailematta pohjaan, mutta professori tyhjensi irvistäen omansa ainoastaan puoleksi. Sitten käytti ruokien kimppuun, neiti Anna Charlotta riemuitsi vieraanvaraisessa sydämessään vierasten hyvästä ruokahalusta ja onneton ylioppilaskokelas kaatoi yleisen ilon mellakassa varkain kurkkuunsa ison ryppyn.

Aina silloin, kun oli paljon vieraita koolla, esiintyi sotaneuvos itse isäntänä ja Anna Charlotta emäntänä — se oli heidän vanha oikeutensa ja vaatimaton ilonsa. Rouva von Blume käyskenteli puolestaan miehestä mieheen ja ylläpiti pienillä kysymyksillä ja rakastettavalla kohteliaisuudellaan hilpeätä mielialaa. Kaikki olivatkin Kotkaisissa kuin kotonaan. Ilo oli aina vapaata, vieraanvaraisuus ei koskaan ollut meluavaa, mutta aina sydämillistä, ja koko Mannersköldin perhe koetti hiljaisuudessa tehdä vanhan isän kodin niin valoisaksi ja huolettomaksi kuin se oli ollut heidän nuoruutensaakin aikana. Suhde isän ja lapsien välillä oli niin mallikelpoinen ja rakas, että tuo hieno suuren maailman mies kapteeni Thoreldkin lämpeni ja sai hyväntahtoisien ja lapsellisen hymyn huulilleen.

— Pastoraalisinfonia, sanoi hän, — oikea pastoraalisinfonia!

Ja se oli todellakin laaja-, suurisointuinen sinfonia, se oli valoisaa hymyilyä muuten totisilta huulilta, kaunistaa, lämmintä ja hyvää, siinä ei ollut merkkiäkään nautinnonhimosta, se oli täyteläisen ja puhtaan kristinuskon hymyilyä.

Ja tämä se sekä veti vieraita Kotkaiisiin että karkotti heidät sieltä. On paljon ihmisiä, jotka eivät oikein viihdy tällaisessa lempeitten ajatuksien kirkkaassa ilmanalassa. Sillä pikkumaisuus ja itsekkyyys, panettelu ja pahansuopaisuus kukistuvat ehdottomasti kokoon tämän tiedottoman sielunjalouden silmien edessä, ja onnenonkijain liehakointi ei synnytä mitään vastakaikua.

ILMASTONMUUTOS

Kaupunkien lämpökuplat tekevät kaupung-eista epämurkavia – ja epäterveellisiä

Kaupunkiemme kasvaes-sa kasvaa myös piilevä uhka: kaupunkien lämpö.

Tämä ilmiö on enemmän kuin vain tavallinen kesän epämurkaus; Se nostaa lämpötilat tasolle, joka vaikuttaa terveyteen, tuottavuuteen ja ympäristöön. Laajoista betonialueista, jotka vangitsevat auringon lämmön, ilmastointilaitteisiin, jotka työntävät lämmintä ilmaa takaisin kaduille, kaupunkien lämpöä ohjaavat inhimilliset kehitysmallit ja, ironista kyllä, pyrkimyksemme jäähtyä. Vaikutukset tuntuvat laajasti, erityisesti helleaaltojen aikana, jolloin nämä alueet voivat olla useita asteita lämpimämpiä kuin maaseutuympäristönsä - ilmiö, joka tunnetaan nimellä "kaupunkien lämpösaareke" -vaikutus. Onneksi on olemassa useita strategioita, joita kaupungit voivat ottaa käyttöön tämän kasvavan ongelman ratkaisemiseksi.

Kaupunkien lämmön ongelma
Kaupunkien lämpösaarekevaikutus johtuu pääasiassa materiaaleista, kuten asfaltista, betonista ja metallista, jotka absorboivat, vangitsevat ja säteilevät lämpöä. Toisin kuin luonnonmaimait, jotka säilyttävät kosteuden ja tarjoavat varjoa, näillä kaupunkipinnoilla on rajallinen kyky jäähtyä, mikä luo kuuman ilman kerroksen, joka viipyy kaupungeissa. Ilmavirran estävät korkeat rakennukset lisäävät lämpöä entisestään, ja kun väestö kasvaa edelleen kaupunkialueilla, ilmastoinnin käytöstä on tullut välttämätöntä. Ironista kyllä, ilmastointilaitteet päästävät myös hukkalämpöä, mikä lämmittää ulkoympäristöä entisestään.

Tämä yhdistetty lämpötilastus ei vain tee kaupunkielämästä epämurkavaa - se tekee siitä vaarallisen. Liiallinen kuumuus voi johtaa kuivumiseen, lämpöuupumukseen ja jopa tappavaan lämpöhalvaukseen, erityisesti haavoittuville ryhmille, kuten vanhuksille, lapsille ja niille, joilla on jo olemassa olevia terveysolosuhteita. Lisäksi korkeat lämpötilat pahentavat ilmansaasteita, koska alailmakehän osoni, savusumun komponentti, muodostuu helpommin kuumuudessa. Siten hengitysongelmista kärsiville ihmisille kuumat kaupunkiympäristöt voivat olla erityisen haitallisia.

Ratkaisut kaupunkitilojen jäädyttämiseen
Kaupunkien lämpöön puuttuminen edellyttää luontopohjaisten ratkaisujen, innovatiivisen kaupunkisuunnittelun ja yhteisön toiminnan yhdistelmää. Luomalla viileämpiä, viileämpiä ja varjoisempia tiloja kaupungit voivat parantaa sekä asukkaidensa mukavuutta että terveyttä. Joitakin tehokkaita ratkaisuja ovat:

- 1. Vihervälit ja kaupunkipuiden lisääminen**
Puisot, vihervälit ja kaupunkipuut ovat tehokkaita tapoja lieventää kaupunkien lämpöä. Vihervälit tarjoavat varjoa ja vapauttavat kosteutta haihtumisprosessilla, joka jäädyttää ympäröivää ilmaa. Erityisesti puilla on useita etuja: ne imevät hiilidioksidia, suodattavat epäpuhtauksia ja alentavat pintalämpötiloja tarjoamalla varjoa. Tutkimukset osoittavat, että naapurustot, joissa on runsaasti vihreyttä, voivat olla jopa viisi astetta viileämpiä kuin ympäröivät alueet, joilla ei ole vihreää peittoa. Lisäksi puisujen ja viherväliden lisääminen tarjoaa sosiaalisia ja virkistysyhteyksiä, jotka parantavat yleistä elämänlaatua.
- 2. Heijastavien ja läpäisevien materiaalien käyttö**
Kaupunki-infrastruktuurissa käytetyillä materiaaleilla on keskeinen rooli lämpöhallinnassa. Heijastavien materiaalien käyttö

rakennuksissa, katoissa ja jalkakäytävillä voi auttaa vähentämään pintojen absorboiman lämmön määrää. Valkoiset tai vaaleat materiaalit heijastavat enemmän auringonvaloa kuin tummat, mikä estää pintoja kuumenemasta yhtä paljon. Viileät katon - sellaiset, jotka on päällystetty materiaaleilla, jotka on suunniteltu heijastamaan enemmän auringonvaloa - voivat olla erityisen tehokkaita. Läpäisevät materiaalit, kuten huokoinen päällyste, voivat auttaa vähentämään lämpöä päästämällä sadeveden suodattumaan läpi, jäädyttämällä pintaa ja estämällä liiallisen valumisen.

3. Vihervälit ja -seinät
Kasvillisuuden peittämät vihervälit eivät vain auta eristämään rakennuksia, vaan tarjoavat myös lisää vihervälit, jotka lieventävät lämpöä. Lisäämällä maa- ja kasvikerkoksia rakennusten katolle ne alentavat pintalämpötilaa ja imevät sadevettä, mikä lievittää kaupunkien viemäröintijärjestelmiin kohdistuvaa painetta. Samoin vihervälit - pystysuorat puutarhat rakennusten sivuilla - voivat auttaa varjostamaan rakenteita, viilentämään ympäröivää ilmaa ja parantamaan ilmanlaatua. Nämä vihervälit pinnat tarjoavat myös miellyttävän esteettisen vetovoiman integroimalla luonnon kauneuden kaupunkiympäristöön.

4. Suunnittelu luonnollista ilmanvaihtoa varten
Ilmavirran priorisoiva kaupunkisuunnittelu ja arkkitehtoninen suunnittelu voivat vähentää huomattavasti lämpönsäilytyskykyä kaupungeissa. Kapeat kadut ja tiiviisti pakatut rakennukset rajoittavat ilmanvaihtoa ja luovat "lämpökanjoneita", jotka vangitsevat kuumaa ilmaa rakenteiden väliin. Suunnittelema avoimia tiloja, leveämpiä katuja ja tuulenvireitä, jotka helpottavat ilmavirtausta, kaupungit voivat vähentää loukkuun jäänyttä lämpöä. Myös rakennusorientaatiolla ja materiaaleilla voi olla merkitystä; Esimerkiksi ikkunoiden ja tuuletusaukkojen sijoittaminen vallitsevien tuulien hyödyntämiseksi voi edistää luonnollista jäädytystä rakennuksissa, mikä vähentää ilmastoinnin tarvetta.

5. Yhteisön toiminta ja tietoisuus
Yhteisölähtöiset aloitteet voivat auttaa lisäämään tietoisuutta ja edistämään yhteistyötä kaupunkien lämmön torjunnassa. Naapurustoryhmät ja paikallisuusvotot voivat järjestää puiden istutuskampanjoita, kannustaa viileiden kattojen

asentamiseen ja tarjota asukkailla tietoa kuumuudesta selviytymisestä kesän huippukuukausina. Julkiset jäähdyskeskukset, varjostetut kautakulkupyysäkit ja nesteytysasemat voivat myös tarjota helpotusta äärimmäisten helleaaltojen aikana varmistaen, että ihmisillä, erityisesti haavoittuvilla, on turvallinen tila jäähtyä.

6. Teknologian käyttö kaupunkien lämmön seurannassa ja lieventämisessä

Innovatiivisella teknologialla voi olla merkitystä kaupunkien lämmön torjunnassa. Kaupungit käyttävät yhä enemmän lämpökameraita ja antureita tunnistamaan "kuumia pisteitä", joissa lämpötilat ovat korkeimmat. Näiden tietojen avulla kunnat voivat priorisoida vaikuttavia alueita toimenpiteille, kuten puiden istuttamiselle, heijastavilla materiaaleilla tai julkisille jäähdysasemille. Lisäksi älykäs kaupunkitekniikka, kuten mukautuva katuvalaistus ja energiatehokkaat rakennusjärjestelmät, voivat vähentää lämpöpäästöjä vähentämällä energian kokonaiskäytöstä.

Viileämpien kaupunkien tulevaisuus
Vaikka on selvää, että kaupunkien lämpö on vakava haaste, se on myös mahdollisuus miettiä uuden lähestymistapaamme kaupunkisuunnitteluun ja kehittämiseen. Integroimalla luonnollisia ratkaisuja, rakentamalla kestävämpää infrastruktuuria ja edistämällä ilmastotietoista suunnittelua voidaan luoda kaupunkia, jotka ovat sekä viileämpiä että terveellisempiä. Singaporen ja Los Angelesin kaltaiset kaupungit ovat jo ottaneet suuria harppauksia ottamalla käyttöön laajamittaisia vihervälito-ohjelmia, laajentamalla puiden luvustoja ja kokeilemalla viileitä jalkakäytäviä. Niiden menestys toimii mallina ja osoittaa, miten kaupunkialueet voivat luoda kestävästä tasapainon ihmisten tarpeiden ja ympäristön tietokäytön välillä.

Asukkailla viileämmät kaupungit tarkoittavat mukavampia ja nautinnollisempia ulkotiloja. Haavoittuville väestöryhmille nämä muutokset voivat merkitä eroa turvallisuuden ja riskin välillä helleaallon aikana. Kaupunkien lämmön käsittely voi olla haastavaa, mutta yhteisillä ponnisteluilla kaupungit ympäri maailmaa voivat vastata tähän testiin ja luoda kaupunkialueita, jotka eivät ole vain mukavampia vaan viime kädessä joustavampia ja kestävämpiä.

***4* Waasan Päivälehti, 2 marraskuuta 2025**

HUUMORI SATA VUOTTA SITTEN

PUTTE HALUAA LÄÄKETTÄ MUMMILTA
ÄITI: "Mutta, Putte dä, miksi haluat vain lääkkeitä mummolta etkä minulta?"
PUTTE: "No, tiedätkö, äiti, isoäidin käsi tärisee niin!"

MITÄ ENEMMÄN SAAT, SEN LISÄÄ HALUAT
"Se on aika omituista, mitä enemmän saat, sitä enemmän haluat." "Kuule, kerro minulle yksi asia!" "Onko sinulla koskaan ollut kaksoisia?"

MIEHEN KANSSA RANNALLA
Hän: Viikko sitten sinulla ei ollut aavistustakaan, että nyt istuisit rannalla miehen kanssa, jota et tuntenut ollenkaan.
Hän: No, luultavasti tein.
Hän: Mutta rakas pikku ystävä, et tuntenut minua silloin.
Hän: Ei, mutta tiesin itseni

NAISTEN VAATTEET
Mikään ei pue naista paremmin kuin ei mikään.

HERMOSTUNUT NAINEN
Ahdistunut, hermostunut nainen miehensä seurassa lähestyi asematarkastajaa pienellä syrjäisellä rautatieasemalla ja kysyi: "Onko juna jo lähtenyt neljänneksen jälkeen?"
"Kyllä, kymmenen minuuttia sitten", oli vastaus.
"Milloin kahdenkymmenen neljän juna tulee?"
»Se kestää aika kauan.»
»Ja ennen esitystä ei ole junia ollenkaan?"
"Ei."
»Eikä mitään matkustajajunia?"
"Ei."
»Joku tavarajuna sitten?"
»Ei, ei juna ollenkaan.»
"Onko se täysin turvallista?"
"Kyllä, aivan varmasti!"
"Sitten, John, voimmeko

ylittää radan."

Rouva Brown
Pastorin vaimo vierailee rouva Brownin luona ja kertoo muun muassa:
– Sain juuri kirjeen, että poikani sai stipendin.
– Olen todella iloinen.
Ymmärrän tunteesi niin hyvin. Minulla oli ennen täsmälleen sama fiilis, kun sika voitti tilakokouksessa ensimmäisen palkinnon.

PELLESIN FILOSOFIA
Pelle (jonka äiti löi); "Ajatella, isä, kuinka meillä olisi ollut hauskaa ja olisimme saaneet tehdä mitä haluamme, jos et olisi naimisissa äitini kanssa!"
EI MAKUA
Lisa vieraalle: Pidätkö tästä kakusta, rouva Linusson? Kyllä, se maistuu erittäin hyvältä. Niin hauska! Äiti sanoi, että sinulla ei ole makua.

EPÄILYTETTY
Rouva A.: Menetkö jo kotiin? rouva B.; Kyllä, kirjoitin miehelleni ja pyysin lisää rahaa, ja hän lähetti sen ilman meteliä, joten minun täytyy mennä kotiin ja selvittää, mitä hän tekee.

VOIKO HÄN KANNATA HÄNTÄ
Hän: Kultaseni, lupaan kantaa sinua sylissäni.
Tyttyöstyvä: Sylje nyrkkiin ja yritä!

VARO MATOJA
Hyvää tarkoitava herrasmies pienelle pojalle, joka syö omenaa: ■— Varo matoja, poika! Nuori mies: Jos syön omenan, katsokoon madot itse!

MARRASKUUN HOROSKOOPPI 2025

Marraskuun horoskooppi: Mitä tähdet kertovat?

Oinas (21.3.–19.4.): Marraskuussa innostuksesi on huipussaan, Oinas! Varo kuitenkin—kaikki eivät ole valmiita energiaasi ennen kolmatta kahvikuppiaan. Kanavoi intohimosi johonkin hyödylliseen, kuten sukkalaatikon järjestelyyn. Pienetkin voitot ovat voittoja!

Härkä (20.4.–20.5.): Marraskuu tuo mukanaan ihanan kotoisan tunnelman, Härkä. Sinulla on valtava halu katsoa suosikkisarjoja si putkeen. Tuottavuus? Yliarvostettua. Mukavuus? Välttämätöntä. Älä anna kenenkään vakuuttaa sinua toisiin.

Kaksonen (21.5.–20.6.): Tällä kuulla jongleeraat enemmän asioita kuin sirkusartisti, Kaksonen. Multitasking on super-voimasi, mutta muista: sähköposteihin vastaaminen samalla kun teet joogaa voi tuottaa mielenkiintoisia hetkiä. Hengitä syvään—tai viisi kertaa.

Rapu (21.6.–22.7.): Marraskuussa tunteesi ovat yhtä arvaamattomia kuin sää. Yhtenä hetkenä olet valmis talviunille, seuraavana suunnittelet spontaania automatkaa. Hyvä uutinen on, että ystäväsi ovat jo tottuneet tunnevuoristorata-

an—nauti kyydistä!

Leijona (23.7.–22.8.): Tässä kuussa tunnet itsesi erityisen upeaksi, Leijona! Jokainen katu on kuin oma catwalkisi, mutta älä ylläty, jos kompastut välillä omin jalkoihisi. Se on vain osa viehätysvoimaasi. Muista, että itsevarmuus vie pitkälle!

Neitsyt (23.8.–22.9.): Marraskuu on täydellistä aikaa järjestelylle, Neitsyt. Saat iloa elämän järjestämisestä pienintäkin yksityiskohtaa myöten. Älä kuitenkaan liioittele—ystäväsi eivät ehkä arvosta, jos alat aakkostaa heidän maustehyllyjään.

Vaaka (23.9.–22.10.): Tässä kuussa sinusta tulee porukan diplomaatti, Vaaka. Kaikki kääntyvät puoleesi ratkaisemaan riitoja, oli kyseessä sitten illallissuunnitelmat tai viimeinen pizzapala. Älä kuitenkaan uhraudu liikaa—ansaist sen viimeisen palan aivan yhtä paljon kuin muut!

Skorpioni (23.10.–21.11.): Nyt on sinun kaudesi, Skorpioni, ja tunnet itsesi salaperäiseksi ja vetovoimaiseksi. Saatat haluta vähän synkistellä, mutta muista: myös sinä tarvitset välillä naurua. Anna sisäisen koomikkosi loistaa—olet hauskenempi kuin uskotkaan!

Jousimies (22.11.–21.12.): Seikkailut kutsuvat, Jousimies! Ennen kuin varaat

viime hetken matkan kaukaiseen maahan, kannattaa ehkä ensin siivota jääkaappi. Se vanhentunut jugurtti ei selviä kotiinpaluuseesi asti, mutta matkakuumeesi kylläkin!

Kauris (22.12.–19.1.): Olet työfiliksissä, Kauris, mutta älä anna kiireen viedä sinua mukanaan. Muista, että jopa supersankarit pitävät taukoja (ja näyttävät hyvältä tehdessään sen). Keitä kuppi teetä, laita jalat ylös ja anna maailman pyöriä hetken ilman sinua.

Vesimies (20.1.–18.2.): Olet täynnä ideoita tänä kuukautena, Vesimies, ja neroutesi on vaikea hillitä. Varmista vain, että ystäväsi ovat valmiita seuraavaan keksintöösi—se saattaa sisältää enemmän pahvia ja glitteriä kuin he odottivat.

Kalat (19.2.–20.3.): Unelmoiva ja luova, kuten aina, Kalat. Huomaat ajattelevasi omiasi keskellä keskustelua. Älä huoli, jos unohdat, mitä joku juuri sanoi—luultavasti loit seuraavan mestariteoksesi mielessäsi. Nyökkää ja hymyile; se toimii aina!

Iloista marraskuuta, ja muista: edes tähdet eivät osaa ennustaa, milloin lopetat torkuttamisen!

Astronomic picture of the week:

Glowing stellar nurseries

Colour composite image of RCW120. It reveals how an expanding bubble of ionised gas about ten light-years across is causing the surrounding material to collapse into dense clumps where new stars are then formed. The 870-micron submillimetre-wavelength data were taken with the LABOCA camera on the 12-m Atacama Pathfinder Experiment (APEX) telescope. Here, the submillimetre emission is shown as the blue clouds surrounding the reddish glow of the ionised gas (shown with data from the SuperCosmos H-alpha survey). The image also contains data from the Second Generation Digitized Sky Survey (I-band shown in blue, R-band shown in red).

Credit: ESO/APEX/DSS2/ SuperCosmos/ Deharveng(LAM)/ Zavagno(LAM) Creative Commons Attribution 4.0 International License

Ensi viikolla:

BLOGGI-KIRJOITTAJAT

Kirjoita Waasan Päivälehteen – Etsimme bloggaajia!

Rakastatko ajatustesi, kokemustesi tai asiantuntemuksesi jakamista? Waasan Päivälehti etsii intohimoisia kirjoittajia, jotka haluavat luoda mielenkiintoista sisältöä lukijoillemme. Kirjoitatpa sitten paikallisista uutisista, kulttuurista, elämäntavasta, yrittäjyydestä tai omista kokemuksistasi – äänesi on tervetullut! Kirjoittaminen *Waasan Päivälehdelle* on loistava tapa saada tekstit laajemmin luetuiksi, tutustua uusiin ihmisiin ja kehittää luovuuttasi. Aiempaa kokemusta ei tarvita – tärkeintä on into ja ideat! Arvostamme monipuolisia näkökulmia ja uusia ääniä, jotka kuvastavat yhteisöämme elinvoimaa. Kiinnostuitko? Lähetä meille blogi-idea tai pieni näyteteksti, ja julkaisemme tekstisi mielellämme. Tule mukaan tekemään *Waasan Päivälehteä* paikka merkityksellisille keskusteluille ja inspiroiville tarinoille! Ota yhteyttä sähköpostitse waanapaivalehti@gmail.com lisäetuja varten. Odotamme innolla kuulevamme sinusta!

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasussa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä. . Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten muutamassa sivussa on paljon luettavaa. Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini ja Monica tekevät osan rutiininomaisesta toimitustyöstä, kuten käännöstyö, korrehtuurin luku ja lyhyen notitsien kirjoittaminen. Kaikki tekstit on tarkastettu toimittajilla ja toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päivälehtityyppinen julkaisu, toistaiseksi se ilmestyy sunnuntaiaamuisin. mutta tavoitteenamme on että se jatkossa ilmestyy joka aamu. Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi. Päätoimittaja on Hans Björknäs. Lukijoiden kirjoitukset ovat tervetulle! Lehti on paikallisessa omistuksessa ja tulee sellaisena pysymään. Toimitus: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455. Helsingin toimitus: Waasan Päivälehti, Toinen linja 9 B 36, 00530 Helsinki. Puhelin +358-40-5462455. Ilmoitukset pyydetään lähettämään emaililla jpg-muodossa. Email: waanapaivalehti@gmail.com

Lukijoilta

Erittään mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa. Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen: waanapaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa. waanapaivalehti@gmail.com jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Ota yhteyttä: waanapaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti
waanapaivalehti@gmail.com

LEHTEMME SISÄLTÖ ON TUOTETTU VASTUULLISESTI. OLEMME SITOUTUNEET JOURNALISTIN OHJEISIIN. Lue ohjeet: <https://jsn.fi/journalistin-ohjeet/>